Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Nr. 37. Warszawa, dnia 30 listopada 1935 r. **Rok XVIII.**

DZIENNIK URZĘDOWY

MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

Prenumerata roczna 12 zł. **Cena egzemplarza 1 zł.**

Prenumeratę należy wpłacać na konto P. K. O. **Nr. 30-197** „Dziennik Urzędowy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych“ zaznaczając na odwrocie blankietu nadawczego „Należność za prenumeratę Dziennika Urzędowego Min. Spraw Wewn.“

Adres Redakcji: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, ul. Nowy Świat 69, Wydział Org. Prawny Tel. 220-20.

Adres Administracji: Nowy Świat 69, tel. 678-40.

Sprzedaż numerów pojedyńczych i ubiegłych roczników — Warszawa, ul. Senatorska 29 sklep Nr. 22, tel. 696-87; Wysyłka pojedyńczych numerów i roczników za zaliczeniem pocztowem.

TREŚĆ.

A. DZIAŁ URZĘDOWY.

II. OKÓLNIKI Nr. Nr. 71—77.

III. PISMA OKÓLNE.

B. PRZEDRUKI.

I. DZIENNIK USTAW R. P. Nr. 84.

II. MONITOR POLSKI Nr. Nr. 260—272.

C. BIBLJOGRAFJA.

II. WYDAWNICTWA INTERESUJĄCE ADMINISTRACJĘ SPRAW WEWNĘTRZNYCH.

A.

II. Okólniki Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

195.

OKÓLNIK Nr. 71

z dnia 20 listopada 1935 r.
w sprawie polityki paszportowej *)
(Nr. AP. 128/203).

Do

P. P. Wojewodów, Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, Starostów.

I. Niniejszem ustalam następujący jednolity tekst okólników i pism okólnych, wydanych dotychczas w sprawach polityki paszportowej:

Wyjazdy zagranicę z natury rzeczy powodują wywóz waluty, co w mniejszym lub większym stopniu ujemnie wpływa na bilans płatniczy Państwa. Obecna sytuacja Państwa wymaga wytężenia wszystkich sił w kierunku opanowania kryzysu gospodarczego i niedopuszczenia do jego dalszego pogłębiania się, przyczem jednym ze środków ochrony naszego bilansu płatniczego jest ograniczenie wyjazdów obywateli polskich zagranicę. W tym celu władze paszportowe powinny w całej rozciągłości wykorzystywać uprawnienia przewidziane w § 7 pkt. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 14 kwietnia 1932 r. o dokumentach upoważniających do przekraczania granicy (Dz. U. R. P. Nr. 57, poz. 548) oraz jak najściślej przestrzegać przepisów rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 7 maja 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 397).

W związku z powyższem:

a) udzielania paszportów *bezpłatnych* z §§ 5 i 8 rozporządzenia Ministra Skarbu z 7 maja 1932 r. *należy nadal odmawiać,* o ile Ministerstwo w poszczególnych wypadkach nie zarządzi lub nie zarządziło inaczej,

b) udzielanie paszportów za opłatą ulgową z §§ 2 i 4 rozporządzenia z dnia 7 maja 1932 r. należy, *uzależnić od przedstawienia dowodu, stwierdzającego istotną i konieczną potrzebę wyjazdu zagranicę* oraz od bezwzględnego zadośćuczynienia *wszystkim warunkom*, przewidzianym w powołanem rozporządzeniu,

c) udzielanie paszportów za opłatą normalną należy ograniczyć do minimum, a w każdym razie przyznanie paszportu uzależnić od wykazania *nieodzownej* potrzeby wyjazdu zagranicę.

W wypadkach wymienionych wyżej pod a), b) i c) podstawą odmówienia paszportu będzie zawsze § 7 pkt. 1 rozporządzenia z 14 kwietnia 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 57, poz. 548).

Zarazem, celem ujednostajnienia postępowania w granicach powyżej ustalonych zasad, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych udziela następujących wyjaśnień:

A. Ponieważ celem ograniczeń paszportowych jest ochrona bilansu płatniczego Państwa przez częściowe zahamowanie wyjazdów obywateli polskich zagranicę, władze paszportowe powinny odnosić się krytycznie do podań osób ubiegających się o paszporty zagraniczne za opłatą normalną i uwzględniać je jedynie w wypadkach, gdy ubiegający się wykaże *nieodzowną potrzebę wyjazdu.* Jako kryterjum dające władzy podstawę do oceny, czy w danym wypadku zachodzi istotnie nieodzowna potrzeba wyjazdu, może m. in. służyć: a) zaświadczenie lekarza *urzędowego,* stwierdzające konieczność przeprowadzenia kuracji zagranicą, b) wystawione przez właściwy konsulat zaświadczenie, stwierdzające potrzebę krótkoterminowego wyjazdu do *stale* zagranicą przebywających członków rodziny (ojciec, matka, syn, córka i t. p.), c) przedstawienie dowodu lub chociażby dostateczne uprawdopodobnienie, że zachodzi potrzeba wyjazdu w sprawach majątkowych (spadkowych) lub też w ważnych sprawach rodzinnych i t. p. Praktyka może oczywiście wysunąć wiele innych przypadków dających podstawę do uznania nieodzownej potrzeby wyjazdu, dlatego też Ministerstwo ogranicza się jedynie do przykładowego wyliczenia niektórych częściej się zdarzających. W żadnym jednak razie nie uzasadnia konieczności wyjazdu zagranicę np. chęć towarzyszenia członkowi rodziny (żona mężowi i t. p.) wyjeżdżającemu w sprawach służbowych lub zawodowych, z wyjątkiem przypadków, gdy ze względu na wiek lub zdrowie wyjeżdżającego uzasadnioną jest bezpośrednia opieka członka rodziny w czasie podróży. Nie uzasadnia również konieczności wyjazdu, podane jako cel podróży chęć zwiedzenia wystawy międzynarodowej, czy zamiar wzięcia udziału w kongresie lub zjeździe międzynarodowym.

B. (1). Z uwagi na podnoszone przez władze paszportowe wątpliwości, które z poprzednich zarządzeń (okólników, pism okólnych) obowiązują nadal, Ministerstwo wyjaśnia że postanowienia niniejszego okólnika nie dotyczą:

okólnika Nr. 6 z dnia 23.VIII.1928 r. Nr. AP. 595/p/28/1/p/R,

zarządzenia Ministerstwa z dnia 3.III.1933 r. Nr. AP. 1700/1/p/33 w sprawie ułatwień paszportowych dla osób posiadających nieruchomości na Łotwie lub Litwie (zarządzenie to wydane zostało do P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę i do P. Wojewody w Wilnie),

okólnika z dnia 22.III.1932 r. (Nr. AP. 1858/6/p/30,

okólnika Nr. 16 z dnia 30.I.1932 r. (Nr. AP. 133/2) w sprawie ulg w opłatach paszportowych dla pracowników P. L. L. Lot,

okólnika Nr. 97 z dnia 15.VII.1932 r. (Nr. AP. 131/1) w sprawie wyjazdów zagranicę księży katolickich,

pisma okólnego z dnia 14.II.1933 r. Nr. AP. 130/31 w sprawie emigrantów do Palestyny i

okólnika Nr. 88 z dnia 8.IX.1926 r. (Nr. AP.

*) Jednolity tekst obowiązujących dotychczas okólników i pism okólnych.

1123/26) w sprawie przedłużenia paszportów konsularnych przez władze krajowe.

Ministerstwo ograniczyło się do wyliczenia tych tylko okólników (zarządzeń), które dopuszczały możność stosowania ulg względnie ułatwień w opłatach paszportowych w stosunku do pewnych kategoryj osób, a nie takich, które regulowały wewnętrzny tryb postępowania w sprawach paszportowych. W wypadkach zatem, uregulowanych wymienionemi wyżej okólnikami (zarządzeniami) nie należy przedstawiać konkretnych spraw do decyzji Ministerstwa ani też nie należy przed wydaniem decyzji (paszportu) porozumiewać się z władzami skarbowemi, ponieważ zarządzenia te jako uzgodnione w swoim czasie przez władze centralne mają tem samem generalną aprobatę i Ministerstwa Skarbu.

(2) Jeżeli chodzi o wyjazdy literatów i dziennikarzy, uregulowane okólnikiem Nr. 78 z dnia 27.VIII.1926 r. (Nr. AP. 3168) Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyjaśnia, że rzeczony okólnik pozostaje zawieszony, a wspomniane wyjazdy należy traktować w płaszczyźnie przepisów ogólnych.

W przypadkach jednak, w których wyjazd tych osób zdaniem P. Wojewody (P. Komisarza Rządu) można uznać za konieczny lub pożądany, należy przyznawać ulgi paszportowe w myśl § 8 rozporządzenia z dnia 7.V.1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 397) względnie przedstawiać do decyzji Ministerstwu z należycie umotywowanym wnioskiem. Z reguły powinny być uwzględniane prośby o paszporty osób ze świata literackiego lub dziennikarskiego, jeżeli przemawiają za tem przeważające względy natury ogólnopolitycznej lub społecznej.

(3) Dla obywateli polskich, będących konsulami honorowymi państw obcych należy wydawać bezpłatne paszporty z rocznym terminem ważności i *z reguły* na obszar państw, które oni reprezentują lub też na obszar tych państw, w których znajduje się siedziba poselstwa lub urzędu konsularnego wyższego urzędu będącego przełożoną władzą służbową konsula honorowego. Jednakże Ministerstwo w wypadkach zasługujących na uwzględnienie nie sprzeciwia się wydawaniu paszportów ważnych na obszar wszystkich krajów, jeżeli konsul honorowy z takiem żądaniem wystąpi.

(4) Ponieważ niejednokrotnie zdarza się, że lekarze z Polski zostają wzywani w nagłych przypadkach na konsylja lekarskie lub dla dokonania zabiegów chirurgicznych u chorych osób zamieszkałych poza granicami Państwa, należy tym lekarzom wydawać w krótkiej drodze i bez niepotrzebnej zwłoki paszporty krótkoterminowe *za opłatą ulgową,* w myśl § 8 rozporządzenia z 7.V.1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 397).

Natomiast dla ewentualnego przyznania ulgi w opłacie paszportowej dla lekarzy, podających jako cel wyjazdu dalsze kształcenie się i wykazujących się w tych przypadkach odpowiedniemi zaświadczeniami, miarodajną będzie opinja (wniosek) Naczelnika Wydziału Zdrowia w danym Urzędzie Wojewódzkim (Komisarjacie Rządu).

(5) Z uwagi na zmniejszone wskutek kryzysu zarobki, ustala się następujące normy dochodowe, które w przypadkach nieodzownej potrzeby wyjazdu będą uzasadniały przyznanie ulg w opłatach paszportowych:

a) dla samotnych 4.800 zł.,

b) dla utrzymujących rodzinę 7.200 zł., względnie jeżeli chodzi o posiadaczy majątków, jeżeli wartość posiadanego majątku przekracza kwotę 20.000 zł. Co do wymienionych pod lit. a) i b) kwot dochodowych, należy je rozumieć netto, t. zn. po potrąceniu podatków względnie innych danin publicznych.

(6) Sprawa wyjazdu osób narodowości żydowskiej do Palestyny będzie regulowana specjalnemi zarządzeniami.

Równocześnie uchyla się następujące okólniki: Nr. 220 z 8.X.1923 r. Nr. AP. 11770/1; Nr. 82 z 23.VIII.1933 r. Nr. AP. 131/128; Nr. 41 z 24.IV.1933 r. Nr. AP. 128/60; Nr. 59 z 16.VI. 1933 r. Nr. AP. 128/60; Nr. 4 z 11.I.1934 r. Nr. AP. 131/291; Nr. 28 z 10.V.1935 r. Nr. AP. 129/2637.

(—) Wł. Raczkiewicz
MINISTER

196.

OKÓLNIK Nr. 72

z dnia 20 listopada 1935 r.

o księgach stanu cywilnego ludności żydowskiej na obszarze mocy obowiązującej „Zbioru Praw“ ros *).

(Nr. AC. 27 a. 50/1).

Do

P. P. Wojewodów w Białymstoku, Brześciu n/B., Łucku, Nowogródku i Wilnie oraz Starostów.

Obowiązujący dotychczas na niektórych obszarach Państwa „Zbiór Praw“ ros. poruczał nadzór nad prowadzeniem ksiąg stanu cywilnego ludności żydowskiej tudzież nad zatwierdzonymi przez władzę rabinami, w ich charakterze prowadzących księgi stanu cywilnego, zarządom miejskim (por. podstawowe w tym względzie postanowienie art. 794 t. IX „Zbioru Praw“, stanowiące jego rozwinięcie art. art. 914 i 916—919 tegoż t. IX, wreszcie będące wyrazem wykładni wszystkich tych postanowień orzeczenia b. Senatu ros. Nr. 3 z 1903 r., Nr. 141906 r. i Nr. 9 1913 r.).

System ten, uzasadniony swego czasu stanowym ustrojem b. imperjum rosyjskiego, w którego ramach żydzi, bez względu na zamieszkanie w gminie miejskiej czy wiejskiej, przyrównani byli do stanu mieszczańskiego i podporządkowani w tym charakterze w zakresie całokształtu spraw gospodarczych — zarządom miejskim, — w ustroju odrodzonej państwowości polskiej utrzymać się nie mógł, zwłaszcza, że i praktycznie okazał się wadliwy.

W przypadkach, gdy na obszarze danej gminy wyznaniowej żydowskiej nie było miasta,

***) Jednolity tekst obowiązujących dotychczas okólników i pism okólnych.**

a więc i zarządu miejskiego, co na ziemiach wschodnich Rzeczypospolitej nie jest zjawiskiem odosobnionem, wykonywanie omawianych funkcyj nadzorczych z powodu braku właściwego organu stawało się wogóle niemożliwe.

Decydujący wyłom w tak pomyślanym ustroju uczyniło rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 października 1927 r. o uchyleniu odrębności stanowych (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 824). Rozporządzenie to, uchylając bowiem wyraźnie w art. 1 wspomniany na wstępie i w dotychczasowym systemie podstawowy art. 794 t. IX „Zbioru Praw", podważyło tem samem pośrednio i oparte na nim, a wyżej powołane art. art. 914 i 916—919 t. IX „Zbioru Praw" w tych ich punktach, które w dalszym ciągu do pełnienia poszczególnych funkcyj nadzorczych w zakresie rejestracji stanu cywilnego ludności żydowskiej powoływały zarządy miejskie.

Wygasłe w tym stanie rzeczy i niezastrzeżone żadnym przepisem właściwości innych władz funkcje nadzorcze zarządów miejskich nad rejestracją stanu cywilnego ludności żydowskiej przeszły mocą art. 67 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 19 stycznia 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej (Dz. U. R. P. Nr. 11, poz. 86) do zakresu działania Starosty.

Wytworzony w ten sposób stan prawny, usuwając liczne braki dotychczasowego systemu iześrodkowując w rękach Starosty całokształt nadzoru nad prowadzeniem żydowskich ksiąg stanu cywilnego, zarówno w zakresie sprawdzania i przechowywania tych ksiąg, jak też poświadczania wystawianych na ich podstawie odpisów (wyciągów), prostowania dokonanych oraz uskuteczniania niedopełnionych we właściwym czasie wpisów i t. p.,—przyczyni się niewątpliwie do wzmocnienia nadzoru nad rejestracją stanu cywilnego ludności żydowskiej, a tem samem do uzdrowienia tej tak doniosłej, a zaniedbanej dziedziny administracji publicznej.

W związku z omawianą reorganizacją, Ministerstwo uważa za niezbędne wyjaśnić dodatkowo, co następuje:

1. Uprawnienia w zakresie spóźnionej rejestracji stanu cywilnego, przysługujące dotychczas zarządom miejskim, ustępem zaś 5 i 6 niniejszego okólnika zastrzeżone wyłącznie właściwości P. P. Starostów, obejmować mogą zarówno przypadki, gdy wpis do ksiąg nie został dopełniony we właściwym czasie z powodu zaniedbania strony, jak również przypadki, gdy wpis nie mógł być dopełniony z powodu siły wyższej (np. nieprowadzenia aktów stanu cywilnego w następstwie wojny).

2. Przy sporządzaniu wpisów spóźnionych przestrzegać należy jak najściślej postanowień rozporządzenia o post. admin., w szczególności zaś działów: „Postępowanie wyjaśniające" i „Dowody".

3. Wpisy spóźnione, dotyczące zdarzeń z lat ubiegłych, sporządzać należy we właściwych rocznikach ksiąg już zamkniętych, a mianowicie w końcu danego rocznika, poniżej klauzuli zamknięcia. Wpis ewent. wpisy takie poprzedzać musi klauzula otwarcia, stwierdzająca konieczność uzupełnienia rocznika dodatkowemi, t. j. we właściwym czasie niezeznanemi aktami, oraz fakt, ew. dołączania do rocznika ksiąg takiej a takiej ilości odpowiednio ponumerowanych i parafowanych (zaznaczonych) stronic.

4. Tymczasowe odpisy (wyciągi), wystawiane na podstawie ksiąg (zeszytów), przesyłają rabini z urzędu, przed doręczeniem stronie, właściwemu Staroście, celem uwierzytelnienia. Po uwierzytelnieniu Starosta zwraca dokument rabinowi dla doręczenia stronie.

Gdy siedziba rabina znajduje się w miejscowości odległej od siedziby Starosty, wyciągi w celu uwierzytelnienia powinny być z zasady przedkładane przez rabina zbiorowo, za pośrednictwem zarządów gmin wyznaniowych żydowskich.

Tryb ten nie ma zastosowania, gdy zachodzi uzasadniona konieczność szybkiego uwierzytelnienia wyciągu, wówczas bowiem powinien rabin przesyłać dane wyciągi Staroście do uwierzytelnienia natychmiast.

5. Akty, sporządzone w bieżącym roku, t. j. w czasie, gdy księgi nie uległy jeszcze zamknięciu i sprawdzeniu przez władzę nadzorczą i gdy co zatem idzie księga główna nie została przekazana jeszcze na przechowanie Staroście, — mają charakter aktów tymczasowych, w związku z czem wyciągi z nich nie mogą być poddawane uwierzytelnieniu w rozumieniu art. 919 t. IX „Zbioru Praw" ros. wcześniej, aż dopiero z upływem danego roku.

W przypadkach zachodzącej potrzeby wcześniejszego uwierzytelnienia, klauzula uwierzytelniająca ograniczyć się winna wyłącznie do poświadczenia własnoręczności podpisu rabina oraz autentyczności odciśniętej pieczęci, przyczem okoliczność ta w samym tekście klauzuli winna być wyraźnie uwydatniona i uzasadniona tymczasowym charakterem dokumentu.

6. W przypadkach, gdy rabin nie posiada ksiąg (zeszytów) tymczasowych wskutek ich zniszczenia bądź wywiezienia, natomiast księga główna stanu cywilnego znajduje się w przechowaniu Starosty, wyciągi na podstawie tej księgi głównej wydaje bezpośrednio Starosta.

7. W przypadkach, gdy księgi główne nie istnieją, zachowały się natomiast księgi (zeszyty) tymczasowe, stosować należy analogicznie postanowienia okólnika Min. Spraw Wewnętrznych, z dn. 28.XII 1933 r. Nr. 128 w sprawie tymczasowych zaświadczeń o urodzeniu (Dz. Urz. Min. Spraw Wewn. Nr. 21, poz. 296), prowadzone bowiem przez rabinów księgi tymczasowe nie posiadają mocy urzędowej, co wynika z art. 917 i 918 t. IX „Zbioru Praw".

Wydawanie zaświadczeń wzoru A, przewidzianych powołanym wyżej okólnikiem Nr. 128 na podstawie ksiąg tymczasowych możliwe jest w tych tylko przypadkach, gdy księgi te należycie były prowadzone.

8. Ponieważ w myśl art. 919 t. IX „Zbioru Praw" uwierzytelnienie przez Starostę odpisu (wyciągu), wystawionego przez rabina, jest nie-

zbędną częścią składową odpisu (wyciągu) z akt stanu cywilnego, zatem dokument, o jakim mowa, sporządzony przez rabina, sam przez się nie jest jeszcze wyciągiem z akt stanu cywilnego, lecz staje się nim dopiero po uwierzytelnieniu go przez Starostę. Wobec tego dopiero wyciąg uwierzytelniony podlega opłacie stemplowej w myśl art. 155 ustawy o opłatach stemplowych. Nic nie stoi jednak na przeszkodzie skasowaniu znaczków stemplowych już przez rabina i jego pieczęcią urzędową (§ 185 rozp. z dn. 10.X 1932 r. Dz. U. R. P. Nr. 99, poz. 842).

Opłacie w myśl art. 155 ustawy o opłatach stemplowych podlega oczywiście również wyciąg, wydany bezpośrednio przez Starostę w myśl pkt. 6 niniejszego okólnika.

Podanie o wydanie wyciągu z akt stanu cywilnego bez względu na to, czy zostało wniesione do rabina czy do Starosty, wolne jest od opłaty stemplowej na mocy art. 142 pkt. 25 ustawy o opłatach stemplowych.

Podając przytoczone zasady do wiadomości i ścisłego przestrzegania — Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zarządza:

a) natychmiastowe objęcie przez P. P. Starostów funkcyj nadzorczych, sprawowanych dotychczas w zakresie żydowskich ksiąg stanu cywilnego przez zarządy miejskie,

b) przejęcie od zarządów miejskich wszelkich przechowywanych w nich z tytułu dotychczas sprawowanego nadzoru ksiąg i t. p. materjałów, związanych z prowadzeniem żydowskich ksiąg stanu cywilnego,

c) powiadomienie prowadzących księgi stanu cywilnego rabinów o ustalonych niniejszym okólnikiem zasadach przy jednoczesnem pouczeniu ich, że wystawiane na podstawie ksiąg tymczasowych odpisy (wyciągi) muszą być każdorazowo, pod rygorem nieważności, poddawane uwierzytelnieniu właściwego Starosty.

Okólnikiem niniejszym uchyla się okólniki Nr. 12 z dnia 19 lutego 1935 r. (Dz. Urz. Min. Spraw Wewn. Nr. 7, poz. 36) oraz Nr. 52 z dnia 28 sierpnia 1935 r. (Dz. Urz. Min. Spraw Wewn. Nr. 28, poz. 157).

(—) Kawecki
PODSEKRETARZ STANU

197.

OKÓLNIK Nr. 73

z dnia 22 listopada 1935 r.

o prowadzeniu rejestru mieszkańców.*)

(Nr. AC. 52-7/1)

Do

P. P. Wojewodów, Komisarza Rządu na m. st. Warszawę i Starostów.

W związku z napływającemi zapytaniami i wątpliwościami, powstającemi przy stosowaniu rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych o meldunkach i księgach ludności (Dz. U. R. P. Nr. 54, poz. 489/34) — Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyjaśnia co następuje:

1) Zapisywanie do rejestru mieszkańców w przypadkach braku dokumentów (zapisy pro memoria).

Stosownie do postanowień § 35 powołanego wyżej rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych o meldunkach i księgach ludności treść zapisu w każdej rubryce powinna być potwierdzona właściwemi dokumentami i dowodami, zaś rubryki, których treść nie może być potwierdzona w sposób powyższy, powinny być pozostawione bez wypełnienia aż do czasu uzyskania właściwych dokumentów.

Tak więc brak dokumentów nie może być powodem odmowy zapisania do rejestru mieszkańców, o ile fakt zamieszkania danej osoby i jej tożsamość zostanie przez gminę stwierdzona (§ 17 instrukcji Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 27.XI.1930 r. o prowadzeniu rejestru mieszkańców Monitor Polski Nr. 291 z dn. 12.XII.1930 r.).

Ponieważ jednakże brak dokumentów jest zjawiskiem dość pospolitem, a w związku z tem dane rejestru musiałyby zawierać liczne luki, zaleca się stosowanie w tych przypadkach zapisów tymczasowych t. zw. zapisów pro memoria, uskuteczniania ołówkiem. Jeżeli więc dana osoba nie przedstawi np. metryki urodzenia, należy wstrzymać się z wypełnieniem rubryki 4 rejestru (data i miejsce urodzenia) i ograniczyć się do odnotowania daty i miejsca urodzenia ołówkiem na podstawie zgłoszenia zamieszkania.

Powyższy tryb postępowania należy stosować również przy wypełnianiu rubryki 7 (wyznanie), gdy chodzi o osoby, należące do wyznań prawnie nieuznanych lub bezwyznaniowe, które z natury rzeczy nie mogą przedstawić żadnego formalnego dokumentu, stwierdzającego ich przynależność do danego wyznania (bezwyznaniowcy na terenie województw centralnych i wschodnich). W tych przypadkach należy fakt przynależności danej osoby do danego wyznania odnotowywać na żądanie osób zainteresowanych ołówkiem w rubryce 7, czy też w rubryce „uwagi".

2) Kompletowanie dokumentów i uzupełnianie zapisów w rejestrze mieszkańców.

Kompletowanie brakujących dokumentów powinno być uskuteczniane, o ile możności, w drodze urzędowej, a mianowicie przez stopniowe i metodyczne zapotrzebowywanie odnośnych dokumentów, wyciągów z dokumentów lub ich odpisów z innych gmin i urzędów. Powyższe postępowanie stosuje się jednak tylko w tych przypadkach, gdy wydostanie dokumentu jest dla osób zainteresowanych szczególnie utrudnione lub narażałoby je na nadmierne dla nich koszta np. w stosunku do ludności wiejskiej. Gdy natomiast okoliczności takie nie zachodzą, należy stosować postanowienia § 18 wskazanej wyżej instrukcji Ministra Spraw Wewnętrznych o prowadzeniu rejestru mieszkańców.

*) Jednolity tekst obowiązujących dotychczas okólników i pism okólnych.

W szczególności należy wymagać dokumentów, potwierdzających zapisy w rejestrze przed wydaniem dowodu osobistego (patrz § 33 instrukcji Ministra Spraw Wewnętrznych o prowadzeniu rejestru mieszkańców) oraz wymagać nadsyłania dokumentów przez urzędy stanu cywilnego (§ 37 wspomnianej wyżej instrukcji).

W razie stwierdzenia faktu niezarejestrowania noworodka w urzędzie stanu cywilnego zarząd gminy powinien wezwać rodziców lub opiekunów do przedłożenia metryki w trybie § 14 ust. 2 oraz § 43 ust. 4 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych o meldunkach i księgach ludności i § 24 ust. 3 instrukcji Ministra Spraw Wewnętrznych o prowadzeniu rejestru mieszkańców.

Przedłożenia dokumentów należy wymagać także przy okazji poszczególnych czynności, przy wykonywaniu których udokumentowanie danych rejestru mieszkańców jest wymagane lub okaże się bardziej wskazane, jak np. przy wystawianiu dowodu osobistego, sporządzaniu spisów przedpoborowych, poborowych i. t. p.

W miarę uzyskiwania dokumentów uzupełnia się zarazem odpowiednie zapisy w rejestrze mieszkańców, stosując przytem obowiązkowo postanowienia § 31 ust. 2 o umieszczaniu skróconej adnotacji nawiasowej: „p. akt." tudzież postanowienia §§ 33 i 41 ust. 3, dotyczących ścisłej zgodności wydawanych wyciągów i poświadczeń z rejestrem mieszkańców i adnotacyj o braku danych do wypełnienia odpowiednich rubryk rejestru.

Dokumenty osobiste, jakie znajdują się w posiadaniu gminy, powinny być w miarę możności uporządkowane stosownie do §§ 18 lit. b) i 19 ust. 1 instrukcji Ministra Spraw Wewnętrznych i wykorzystane dla celów rejestru mieszkańców.

Do dokumentów tych należą:

aa) dokumenty przechowywane przez wiele gmin w związku z prowadzonemi dotychczas księgami np. księgami ludności stałej, księgami ludności stanowej, przynależności gminnej etc.;

bb) dokumenty, nadsyłane gminom przez urzędy stanu cywilnego w latach ubiegłych w związku z dokonywaniem wykazów mężczyzn w wieku lat 18 poborowych i inne;

cc) dokumenty przechowywane przez gminy w związku z wydawaniem dowodów osobistych i t. p.

3) Niemożność przedłożenia dokumentów z powodu zniszczenia ksiąg stanu cywilnego.

Niedomagania, wynikające z braku ksiąg i aktów stanu cywilnego mogą być usunięte tylko w drodze ustawy o rekonstrukcji tych ksiąg. Wynikające stąd trudności, na jakie narażona jest pozbawiona aktów stanu cywilnego ludność, nie mogą być usunięte przez zarządy gmin, a w szczególności przez zastosowanie takiego lub innego trybu postępowania w zakresie prowadzenia rejestru mieszkańców.

Zadaniem rejestru mieszkańców jest odzwierciadlać stan faktyczny w dziedzinie stosunków ludnościowych, do których zaliczyć należy również niedomagania, wynikające z braku ksiąg stanu cywilnego.

Z tego stanowiska niemożność wypełnienia w pewnych przypadkach rubryki 4 rejestru (data i miejsce urodzenia) z powodu braku ksiąg stanu cywilnego nie może być traktowana jako zjawisko niepożądane. Przeciwnie luki te w rejestrze mieszkańców są właśnie materjałem, który pozwoli określić rozmiary niedomagań w dziedzinie ksiąg stanu cywilnego, a w przyszłości staną się one nieocenioną pomocą w dziele rekonstrucji tych ksiąg.

Mając na uwadze powyższą rolę rejestru mieszkańców oraz zadania, jakie oczekują księgi ludności w tym zakresie w przyszłości, należy z całą skrupulatnością przestrzegać zalecenia punktu 1) niniejszego okólnika, zaś w celu uwidocznienia, że w danym przypadku zapis pro memoria (adnotacja ołówkowa) wynika z braku ksiąg stanu cywilnego należy przy takim tymczasowym zapisie uczynić ponadto skróconą wzmiankę również ołówkiem: „księgi st. cyw. zniszczone" lub t. p. zależnie od okoliczności.

Tu nasuwa się pytanie: jakie rubryki rejestru mają być wypełnione, jeżeli gmina nie posiada żadnych dokumentów danego mieszkańca, a więc, jeżeli nie ma ona, ani metryki urodzenia, ani metryki ślubu, ani dowodu przynależności państwowej i t. p.

W tym wypadku będą wpisane te dane, które powinny być stwierdzone przy ustalaniu tożsamości danej osoby oraz faktu zamieszkania, a mianowicie: imię i nazwisko (rubr. 2), w jakim charakterze zamieszkuje (rubr. 5), stosunek do pow. ob. wojsk. (rubr. 9), dowód osobisty (rubr. 10), o ile dana osoba go posiada, poprzednie miejsce zam. (rubr. 12), data zamieszkania (rubr. 14). Co do rubryki „zawód" może ona być również wpisana, jeżeli gmina jest w posiadaniu tej informacji i jeżeli do stwierdzenia jej nie są wymagane specjalne dokumenty.

Tak więc np. robotnik rolny, właściciel gospodarstwa rolnego — jako określanie zawodu, może być wpisane do rejestru, jeżeli fakty te są znane gminie; natomiast określanie zawodu lekarza, inżyniera i t. p., do których uprawiania wymagane są odpowiednie dyplomy lub dokumenty — nie może być uskuteczniane bez takich dokumentów.

4) Wydawanie dowodów osobistych w przypadkach wyjątkowych.

Postępowanie w zakresie wydawania dowodów osobistych zostało unormowane postanowieniami § 33 wspomnianej wyżej instrukcji Ministra Spraw Wewnętrznych, a w szczególności ust. 2 tegoż paragrafu.

W pewnych atoli przypadkach wyjątkowych, gdy niemożność przedstawienia metryki urodzenia jest usprawiedliwiona brakiem ksiąg

stanu cywilnego, zaś odmowa wydania dowodu osobistego groziłaby mieszkańcowi gminy niepowetowanemi stratami, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych uznaje za możliwe wydawać takie dowody za każdorazowem zezwoleniem władzy nadzorczej (§ 46 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych o meldunkach i księgach ludności) w drodze wyjątku na podstawie protokólarnego zeznania osoby interesowanej, o ile okoliczności towarzyszące sprawie nie nasuwają żadnych wątpliwości ani co do meritum sprawy, ani co do okoliczności wyjątkowych, uzasadniających szczególne i wyjątkowe jej traktowanie.

W tych przypadkach władza nadzorcza wyda pisemne zarządzenie wydania dowodu osobistego, przesyłając jednocześnie protokólarne zeznanie, o którem mowa wyżej oraz wskazując w zarządzeniu dane personalne, jakie mają być wpisane do dowodu osobistego.

Przy wpisywaniu „daty i miejsca urodzenia" należy w takich przypadkach dodać adnotację: „rzekomo", zaś w rubryce 10 (Dowód osobisty) rejestru mieszkańców należy oprócz zwykłej adnotacji zaznaczyć: „W drodze wyjątku na podstawie polecenia (starostwa, województwa) z dnia . . . . . Nr. . . . . ." (W skróceniu: „Z pol. (stwa, wjw) z . . . . . Nr. . . . . . p. akt)".

Zarządzenie wydania dowodu osobistego powinna gmina przechowywać w aktach rejestru razem z innemi dokumentami danej osoby.

Postępowanie powyższe posiada charakter ściśle wyjątkowy. Przy ustalaniu daty i miejsca urodzenia należy porównać dane co do tego ankiety i dawnych ksiąg ludności.

5) Stwierdzanie przynależności państwowej.

Stosownie do § 35 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych (§ 17 ust. 4 instrukcji Ministra Spraw Wewnętrznych) rubryka „przynależność państwowa" może być wypełniona tylko na podstawie właściwych dokumentów (§ 63 ust. 1 instrukcji Ministra Spraw Wewnętrznych). Za dokument właściwy należy tu uznać nadto zatwierdzone przez władze administracji ogólnej listy Nr. 1 i Nr. 2, przewidziane w okólnikach z dnia 28.II.1925 r. i 13.I.1926 r. Nr. BE. 1001/25 i Nr. 238/26 do Wojewodów w Białymstoku, Brześciu n/B., Łucku, Nowogródku i Wilnie, dotyczących sumarycznego stwierdzania obywatelstwa polskiego.

Dowody rzeczowe, jak np.: wyciąg z ksiąg ludności, poświadczenie przynależności gminnej i t. p. nie są wystarczające do stwierdzenia *przez gminę* polskiej przynależności państwowej, gdyż ocena tego leży wyłącznie w kompetencji władz administracji ogólnej. Gminy zatem, będące w posiadaniu takich dowodów, powinny z urzędu zwrócić się do właściwej władzy administracji ogólnej o stwierdzenie obywatelstwa polskiego, przesyłając wykazy osób, których dowody są w posiadaniu gminy.

W związku z powyższem niektóre władze administracji ogólnej zapytują, czy na podstawie rejestrów mieszkańców mogą być wystawiane poświadczenia obywatelstwa.

W celu usunięcia powyższych wątpliwości Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyjaśnia, że zapisanie do rejestru mieszkańców jest tylko dowodem zamieszkania i że żaden przepis ustawowy nie nadaje rejestrowi mocy dowodu przynależności państwowej, jakkolwiek informacje co do przynależności państwowej są tam zawarte.

Rola rejestru mieszkańców w tym zakresie sprowadza się więc tylko do ewidencji faktów już stwierdzonych przez właściwe władze i w sposób, przewidziany właściwemi przepisami. Jest to zatem tylko źródło informacyj, z którego czerpać należy wskazówki, czy, względnie jakie dowody obywatelstwa posiada dana osoba i gdzie tych dowodów szukać należy.

Dzięki tym informacjom, rejestr mieszkańców staje się czynnikiem usprawnienia działalności administracji, które polega m. in. na tem, aby fakty raz ustalone w sposób właściwy nie były badane ponownie, przy okazji każdej urzędowej czynności administracyjnej.

Rejestry mieszkańców mogą odgrywać w tej mierze rolę tem większą, że dokumenty, potwierdzające treść zapisów w poszczególnych rubrykach, są przechowywane przez gminy, a jeżeli chodzi o przynależność państwową, są ponadto szczegółowo wymienione, przez wskazanie numeru, daty wystawienia i władzy wystawiającej dokument.

We wszystkich zatem wypadkach, w których władza administracji ogólnej zmuszona jest stwierdzać obywatelstwo polskie, powinna ona przedewszystkiem stwierdzić, czy okoliczność ta nie została już ustalona i w tym właśnie celu powinna wymagać przedłożenia sobie „poświadczenia zamieszkania" (§ 3 ust. 5 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych o meldunkach i księgach ludności).

W sprawach, rozstrzyganych na prośbę osób interesowanych „poświadczenie zamieszkania" winien dostarczać petent, jako załącznik do podania, zaś w sprawach, rozstrzyganych z urzędu — gmina na żądanie władzy administracji ogólnej. Analogicznie postępować należy we wszystkich innych wypadkach, o których jest mowa w § 39 wspomnianego rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych. Należy przytem mieć na uwadze przepis § 41 powołanej wyżej instrukcji Ministerstwa Spraw Wewnętrznych o prowadzeniu rejestru mieszkańców.

We wszystkich wypadkach, wzbudzających wątpliwość co do należytego uskutecznienia zapisu w rejestrze, powinno się wymagać nadesłania przez gminę odpisu dokumentu, o który w danym wypadku chodzi.

6) Skreślanie z rejestru mieszkańców z powodu utraty obywatelstwa polskiego.

W przypadkach utraty obywatelstwa polskiego przez zamążpójście powinno nastąpić skreślenie z rejestru mieszkańców. Skreślenie

to nastąpi w tym przypadku na podstawie otrzymanego przez gminę dowodu utraty obywatelstwa polskiego (§ 39 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych o meldunkach i księgach ludności).

W tym celu po skonstatowaniu utraty obywatelstwa, czy to na podstawie karty meldunkowej, czy to na podstawie zawiadomienia o zawarciu małżeństwa, czy też w inny sposób, gmina prześle odpowiednie dowody do miejscowej powiatowej władzy administracji ogólnej z prośbą o potwierdzenie: a) faktu utraty obywatelstwa polskiego, b) faktu braku zezwolenia na osiedlanie się męża danej osoby.

Skreślenie to wyrazi się w następujących adnotacjach w tymże rejestrze:

a) w odnotowaniu zmiany nazwiska (rubr. 2) skutkiem zamążpójścia,

b) w odnotowaniu zmiany stanu cywilnego oraz imienia drugiego z małżonków (na podstawie metryki ślubu),

c) odnotowaniu faktu anulowania dowodu osobistego, o ile to miało miejsce,

d) odnotowaniu zmiany przynależności państwowej (na podstawie otrzymanego zawiadomienia władzy administracji ogólnej),

e) odnotowaniu w rubr. 15 (nast. m. zam.): „utraciła ob. polskie p. akt“,

f) odnotowaniu odpowiednich dat w rubr. 16.

W księdze kontroli ruchu ludności należy jednocześnie:

a) w rubryce 5 odnotować: „utraciła ob. polskie“,

b) wypełnić rubryki: 6, 10 i 12, pozostawiając inne rubryki bez wypełnienia.

Wspomniane adnotacje powinna poczynić gmina, w której dana cudzoziemka figurowała ostatnio w rejestrze mieszkańców.

Powyższe wskazówki należy odpowiednio dostosować do wszelkich wogóle przypadków stwierdzonej utraty obywatelstwa polskiego.

7) Informacje meldunkowe oraz informacje zawarte w rejestrze mieszkańców i domowych księgach meldunkowych należy traktować, jako tajemnicę urzędową.

Informacje te należy traktować, jako tajemnicę urzedową w rozumieniu art. 14 ust. 5 rozporządzenia Prezydenta R. P. o postępowaniu administracyjnem.

Księgi te bowiem zawierają informacje, dotyczące osób prywatnych i rozgłaszanie ich lub udzielanie co do nich wiadomości innym osobom mogłoby przyprawić o szkody materjalne lub moralne osoby, których dotyczą.

Używanie wspomnianych ksiąg i materjałów powinno być połączone z właściwym sobie tokiem postępowania, wyrażającym się w zasadzie wyłączenia wglądu do tych ksiąg i materjałów zarówno osób prywatnych, jako też wszelkich czynników, chociażby urzedowych, których czynności nie pozostają w związku z prowadzeniem ewidencji ludności lub wykonywaniem funkcyj nadzoru w tym zakresie.

Na życzenie osób postronnych gminy są upoważnione tylko do wydawania informacyj adresowych. Inne informacje, jak np. dotyczące stanu cywilnego, środków utrzymania i t. d., mogą być udzielane tylko władzom i tylko w drodze urzędowej, zaś osobom prywatnym mogą być udzielane tylko za wiedzą i zgodą osób, których to dotyczy.

8) Meldunki w szpitalach.

W związku z opinjami P. P. Wojewodów w sprawie uproszczenia meldunków w szpitalach Ministerstwo Spraw Wewnętrznych uznaje za wskazane wprowadzić następujące ulgi w tym zakresie:

a) Meldunki dokonywane są na kartach wzoru 13. Wypełnia się tylko rubryki Nr. Nr. 1, 2, 3, 5, 8 i 10, przyczem w rubryce Nr. 2 nie wypełnia się rubryki dodatkowej: „skąd przybył“.

b) Melduje się tylko osoby, przebywające w szpitalach ponad 3 dni.

c) Wypełnione karty meldunkowe dostarcza się do biura ewidencji raz na tydzień.

d) Podpis osoby przybywającej w rubryce 10 nie jest wymagany.

9) Sposób uskuteczniania zgłoszeń zgonów, urodzin oraz zmian w stanie rodzinnym.

Przy zgłaszaniu zgonów, urodzin oraz zgłaszaniu innych zmian, przewidzianych w § 12 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych o meldunkach i księgach ludności w nagłówku zgłoszenia względnie karty należy uczynić adnotację: „karta urodzenia“ lub „karta zgonu“, zmieniając odpowiednio napisy odpowiednich rubryk. Rubryki niepotrzebne należy skreślić.

Przy wykonywaniu tego obowiązku należy mieć na względzie postanowienie § 15 ust. 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych, według którego w braku danych, potrzebnych do wypełnienia zawiadomienia, wypełnia się je w miarę posiadanych informacyj.

Zawiadomienie o innych zmianach, dotyczących danych, zawartych w meldunku, uskutecznia się w drodze pisemnej odpowiednio do okoliczności, stosując się do wskazówek i wymagań w tym względzie gminy.

Szczegółowy tryb postępowania w tej mierze ustalą gminy w drodze regulaminów stosownie do § 46 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych. *W celu ujednostajnienia tego postępowania Ministerstwo Spraw Wewnętrznych załącza przy niniejszym dla orjentacji odpowiedni wyciąg z projektu regulaminu m. st. Warszawy*, nie ograniczając przez to w niczem uprawnień gmin, wynikających z powołanego wyżej § 46.

10) Domowe księgi meldunkowe i listy.

Przewidziane w art. 4 rozporządzenia Prezydenta R. P. domowe księgi i listy przezna-

czone są dla celów kontroli nad wykonaniem przez ludność obowiązków meldunkowych. Artykuł ten upoważnia m. in. P. P. Wojewodów do wprowadzenia obowiązku utrzymywania domowych ksiąg i list równocześnie. Upoważnienie to ma charakter wyjątkowy i może mieć zastosowanie tylko w większych miastach, gdzie obok domowych ksiąg meldunkowych zachodzi potrzeba utrzymywania listy osób, zamieszkujących w danym domu w postaci wykazu lokatorów, umieszczonego w bramie domu. Wykaz taki z reguły powinien wskazywać imię i nazwisko głównego lokatora względnie sublokatorów, noszących inne nazwisko. Umieszczanie poszczególnych członków rodzin w takim wykazie jest zbędne. Kwestja umieszczania w wykazie nazwisk służby domowej ***ewentualnie nawet sublokatorów*** powinna być w takich wypadkach rozstrzygnięta stosownie do panujących zwyczajów oraz stosownie do rzeczywistej potrzeby.

Wprowadzanie obowiązku utrzymywania domowych ksiąg meldunkowych lub list w gminach wiejskich lub na obszarach dworskich jest zdaniem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych zbędne i stanowczo niewskazane, ponieważ warunki kontroli ruchu ludności są na wsi naogół nader uproszczone i stosowanie tam tych środków kontroli nie byłoby usprawiedliwione rzeczywistą potrzebą. Jednakże zasada ta może znaleźć zastosowanie w wypadkach wyjątkowych np. w gminach o wyjątkowo intensywnym ruchu ludności, w rejonach przygranicznych, rejonach fortecznych i t. p. Wprowadzanie atoli tych obostrzeń nawet w drodze wyjątku powinno być jak najdalej ograniczone.

11) Meldunki zbiorowe wycieczek dzieci, na kolonje letnie i t. p.

Zbiorowe wyjazdy młodzieży szkolnej, harcerzy i t. p. na kolonje letnie lub dla poprawy zdrowia należy traktować według przepisów o wycieczkach i pielgrzymkach (§ 19 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych), chociażby taki zbiorowy pobyt miał trwać w pewnej miejscowości czas dłuższy.

Istotną cechą tego przejawu ruchu ludności będzie forma organizacji zbiorowego przyjazdu i powrotu, a nie okres czasu, w którym *czasowy pobyt* ma trwać. Tak np. wychowankowie bursy, udający się na wywczasy letnie do pewnej miejscowości pod przewodnictwem swego kierownika powinni korzystać z prawa uproszczonego meldunku, chociażby pobyt ich tam miał trwać w okresie paru miesięcy.

12) Potwierdzenia zameldowania cudzoziemców.

Według posiadanych przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wiadomości, cudzoziemcy, którzy wskutek krótkiego pobytu swego w danej gminie nie zdołali otrzymać od gminy potwierdzenia zameldowania są zatrzymywani na granicy przez organa graniczne z powodu braku dowodów, że uczynili zadość obowiązkowi meldunkowemu. Aby zapobiec takim wypadkom, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyjaśnia, że w myśl § 13 ust. 6 właściciel domu obowiązany jest wydać osobie meldowanej pokwitowanie z odbioru karty meldowania względnie wymeldowania. Pokwitowanie takie może być udzielone na odcinku karty meldunkowej (potwierdzenie), przyczem rubryka: „podpis urzędnika“ powinna być poprawiona odręcznie na: „podpis prowadzącego meldunki“, względnie „właściciela domu“ lub „rządcy domu“ etc. zaś rubryka „pieczęć gminy“ skreślona zupełnie albo zastąpiona napisem: „pieczęć domu“ względnie hotelu i t. p., jeżeli właściciel domu takową posiada.

Ze względu na aktualność tej sprawy przy meldunkach hotelowych zechcą P. P. Wojewodowie poczynić właściwe kroki do jej uregulowania w stosunku do hoteli i t. p. zakładów, traktując ją jako sprawę pilną.

Uregulowanie tej kwestji może nastąpić w drodze regulaminu (patrz § 6 instrukcji Ministra Spraw Wewnętrznych) albo też w drodze przewidzianej w § 43 ust. 6 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych.

13) Pieczątki domowe.

Obowiązujące przepisy meldunkowe nie przewidują obowiązku właścicieli domu posiadania pieczątki domowej, ograniczając się jedynie do zarezerwowania miejsca na pieczęć domu na zgłoszeniach i kartach. Jednakże obowiązek taki może być nałożony rozporządzeniami P. P. Wojewodów w drodze § 43 ust. 6 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych lub też może być przewidziany regulaminem gminy na zasadzie § 46 ust. 1 tegoż rozporządzenia. Ponieważ atoli nakładanie takiego obowiązku może być w pewnych warunkach uciążliwe, albo nieusprawiedliwione istotną potrzebą — przeto należy unikać, o ile możności, stosowania w tym względzie zbędnego rygoryzmu. Wprowadzanie tych obowiązków w drodze przymusowej w gminach wiejskich oraz w mniejszych miastach powinno być zaniechane.

14) Wypełnianie zgłoszeń i kart w dwóch egzemplarzach powinno być z reguły zaniechane.

Uproszczony wymeldunek w hotelach.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych przewiduje w § 46 ust. 2 zwolnienie od obowiązku wypełniania zgłoszeń i kart w dwóch egzemplarzach, jeżeli jeden egzemplarz tych zgłoszeń i kart jest wystarczający dla potrzeb gminy. Zechcą przeto P. P. Wojewodowie zalecić gminom jak najszersze stosowanie tego przepisu, kładąc przytem szczególny nacisk na tę okoliczność w gminach wiejskich oraz w tych gminach miejskich, które nie utrzymują biur adresowych. *Rozpatrzenie tej kwestji zaleca się jako bardzo pilne.*

Zameldowania i wymeldowania osób, *zatrzymujących się w hotelach na czas do 24 godzin* są dostarczane gminom z powodów natury technicznej jednocześnie. W tych wypadkach właściciel hotelu doręcza gminom oprócz

karty zameldowania wypełnioną przez niego kartę wymeldowania. Czynność ta może być uproszczona przy pomocy odciśnięcia stempla lub uczynienia w sposób widoczny na karcie zameldowania adnotacji: „wyprowadził się dnia . . . .", zaopatrzonej w podpis właściciela hotelu. Adnotacja powyższa zastępowałaby kartę wymeldowania, która w tych wypadkach byłaby zupełnie zbędną.

We wszystkich wypadkach, w których wypełnia się kartę meldunkową w 1 egzemplarzu, karty cudzoziemców powinny być z reguły dostarczane gminie w 2 egzemplarzach, a nie w 3 egzemplarzach

O ile chodzi o cudzoziemców zatrzymujących się w hotelach na czas do 24 godzin właściciel hotelu powinien dostarczyć 2 egzemplarze tylko karty zameldowania z analogicznemi adnotacjami, zastępującemi karty wymeldowania (karty wzoru Nr. 3A).

Uregulowanie powyższych kwestyj może nastąpić w drodze regulaminu gmin stosownie do § 46 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych.

15) Regulaminy biur ewidencji ruchu ludności.

Prace nad regulaminem biur ewidencji ruchu ludności wymagają szczegółowej znajomości lokalnych warunków ruchu ludności oraz środków, jakiemi gmina rozporządza w znaczeniu technicznem i finansowem. Prace te wymagają pewnego doświadczenia i praktyki. W tych warunkach ustalanie trwałych, wiążących gminę norm regulaminowych, norm dotyczących szczegółów postępowania w sprawach jeszcze przez gminę nierozpoczętych, mogłoby w stosunkach zwłaszcza gmin wiejskich wywołać pewne niepożądane komplikacje. Z tego powodu pożądane jest opracowywanie regulaminów stopniowo, to znaczy w miarę postępu i kolejności pracy gmin. Przystępując do wykonania pewnego zadania w zakresie ewidencji ruchu ludności, należy opracować plan postępowania co do danej kwestji, traktując ten właśnie plan jako formę tymczasowego regulaminu. Plan taki gminy miejskie opracowują w ścisłem porozumieniu z województwem, zaś gminy wiejskie otrzymają odpowiednie wskazówki starostw i wydziałów powiatowych, które formułowane w sprawach istotniejszych na piśmie, będą w praktyce odgrywały rolę regulaminów i wywrą wpływ na stopniowe kształtowanie się stałych norm regulaminowych.

Należy uznać za nader pożyteczne wzajemne porozumiewanie się urzędów wojewódzkich w sprawach ważniejszych przez wzajemną wymianę swych zarządzeń. Idąc po linji ujednostajnienia praktyki tam, gdzie to okazałoby się możliwe i pożądane, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych ze swej strony przesyłać będzie do wiadomości P. P. Wojewodów posiadane przez siebie wzory i projekty z tej dziedziny.

16) Skorowidze do rejestru mieszkańców wzoru Nr. 6.

W celu uproszczenia postępowania gmin przy prowadzeniu skorowidzów do rejestru mieszkańców wzoru Nr. 6 przewidzianych w § 27 ust. 1 i 2 upoważnia się gminy do założenia i prowadzenia jednego tylko skorowidza ogólnego w postaci książki. Skorowidz ten powinien zawierać alfabetyczny wykaz wszystkich nazwisk wpisanych do rejestru mieszkańców danej gminy niezależnie od tego, czy rejestr składa się z jednego lub więcej tomów.

Skorowidz taki powinien być sporządzony z papieru bezdrzewnego wagi i jakości, przewidzianej dla rejestru mieszkańców (patrz § 3 ust. 2 instrukcji Ministra Spraw Wewnętrznych) i winien zawierać następujące rubryki: numer porządkowy, tom i strona, miejscowość, imię i nazwisko oraz imiona rodziców. W miastach rubryka miejscowość może być zastąpiona w miarę potrzeby inną informacją lub pozostawiona bez wypełnienia.

17) Druki i formularze.

Według posiadanych przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wiadomości zdarzają się wypadki zaopatrywania gmin w formularze kart meldunkowych, ksiąg i rejestrów, nieodpowiadające obowiązującym przepisom.

W związku z powyższem Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyjaśnia, że użycie formularzy i ksiąg sporządzonych z papieru nieodpowiedniej wagi i jakości, musiałoby, jak uczy doświadczenie, spowodować szybkie niszczenie kartotek i ksiąg, a w konsekwencji narazić gminy na ponowne ich zakładanie w przyszłości a więc na wielką pracę i koszta. Z tych względów jak najściślejsze przestrzeganie postanowień § 4 instrukcji Ministra Spraw Wewnętrznych o prowadzeniu rejestru mieszkańców oraz §§ 42 i 44 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych o meldunkach i księgach ludności jest bezwzględnie obowiązujące.

18) Okólniki i zarządzenia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych uchylone.

Jednocześnie uchyla się następujące zarządzenia i okólniki Ministerstwa Spraw Wewnętrznych:

a) okólnik Nr. 46 z dnia 11.VI.1921 r. w sprawie zapisu do ksiąg ludności stałej i do organizacyj stanowych na obszarze b. zaboru rosyjskiego (Zb. Zarz. Min. Spraw Wewn. str. 842),

b) okólnik Nr. 215 z dnia 6.XII.1930 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych o meldunkach i księgach ludności (Zb. Zarz. Min. Spraw Wewn. str. 1747),

c) zarządzenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 11.XII.1928 r. Nr. AP. 42/23 w sprawie prac przygotowawczych nad wprowadzeniem w życie rozporządzenia Prezydenta R. P. o ewidencji ruchu ludności (Zb. Zarz. Min. Spraw Wewn. str. 756),

d) zarządzenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 16.I.1931 r. w sprawie zaopa-

trywania gmin w druki formularzy i ksiąg, przewidzianych rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych o meldunkach i księgach ludności Nr. AC. 11229/1,

e) zarządzenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 17.I.1931 r. Nr. AC. 11238/1 w sprawie przekazania ewidencji ludności wójtostwom,

f) zarządzenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 7.XI.1931 r. Nr. AC. 14766/2 w sprawie nadmiernych wydatków na rejestry mieszkańców,

g) okólnik Nr. 80 z dnia 6 czerwca 1934 r. w sprawie poświadczeń zamieszkania dla osób, korzystających z ulg kolejowych,

h) okólnik Nr. 139 z dnia 28.VII.1930 r. w sprawie opłat stemplowych od zaświadczeń obywatelstwa polskiego na dowodach osobistych (Zb. Zarz. Min. Spraw Wewn. str. 1474),

i) okólnik Nr. 65 z dnia 25.IV.1931 r. w sprawie ewidencji ruchu ludności,

j) okólnik Nr. 185 z dnia 28.X.1931 r. w sprawie przekazywania organom P. P. obowiązku prowadzenia ewidencji ruchu ludności,

k) zarządzenie z dnia 30.IX.1932 r. Nr. AC. 62/10/1 w sprawie meldowania chorych w szpitalach,

l) okólnik Nr. 94 z dnia 7.VII.1932 r. w sprawie niedotrzymania terminu założenia rejestru mieszkańców,

ł) okólnik Nr. 101 z dnia 26.X.1933 r. w sprawie stwierdzania obywatelstwa polskiego na podstawie rejestru mieszkańców,

m) zarządzenie z dnia 22.II.1933 r. Nr. AC. 62/41/1 w sprawie ewidencji ruchu ludności.

(—) Wł. Raczkiewicz
MINISTER

Załącznik
(do punktu 9 okólnika).

INSTRUKCJA

w sprawie trybu postępowania przy zawiadamianiu o urodzeniach, zgonach i innych zmianach w meldunkach.

(Uchwała Magistratu m. st. Warszawy Nr. 201 z dn. 13 kwietnia 1931 r.)

§ 1.

Właściciele domów, hoteli, pensjonatów i t. p. zakładów względnie ich zastępcy (prowadzący meldunki) obowiązani są zawiadamiać Biura Meldunkowe o każdej zmianie zaszłej w stanie rodzinnym osób, zameldowanych w domu lub zakładzie, jako też o wszystkich innych zmianach, dotyczących danych zawartych w zgłoszonych uprzednio meldunkach (art. 11 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 16 marca 1928 r. o ewidencji i kontroli ruchu ludności Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 309).

Obowiązek udzielania prowadzącemu meldunki potrzebnych przytem informacyj ciąży zgodnie z ogólnemi przepisami meldunkowemi na osobie, której zmiana dotyczy, oraz na lokatorze głównym w stosunku do sublokatorów, na głowie rodziny w stosunku do członków rodziny, na pracodawcy w stosunku do pracowników zamieszkałych razem (art. 10 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej).

Obowiązek ten polega na doręczeniu prowadzącemu meldunki należycie wypełnionych i podpisanych formularzy zgodnie z ogólnemi przepisami meldunkowemi (§ 13 rozp. Min. Spraw Wewnętrzych).

§ 2.

Zawiadomienia o powyższych zmianach powinny być przesyłane do Biur Meldunkowych w terminie 48-iu godzin od dnia urodzenia, zawarcia małżeństwa, zgonu i t. p. (§ 12 rozp. Min. Spraw Wewnętrznych).

§ 3.

Zawiadomienia o urodzeniach dzieci żywo urodzonych, zawarciu małżeństwa, zmianach nazwiska na mocy decyzji władz, o zgonach oraz innych faktach, które dotyczą danych zawartych w meldunkach, uskutecznia się przy pomocy formularzy, przewidzianych w § 11 rozp. Min. Spraw Wewnętrznych, przyczem wzór Nr. 1 i 2 będzie miał zastosowanie, jeżeli fakty dotyczą osób zamieszkałych, wzór Nr. 3 i 4, jeżeli fakty dotyczą osób czasowo przebywających, zaś wzór Nr. 3 A i 4 A, jeżeli fakty dotyczą cudzoziemców (§§ 12 i 18 rozp. Min. Spraw Wewnętrznych).

§ 4.

Przy meldowaniu zmian wymienionych w niniejszej instrukcji należy umieścić w nagłówku zgłoszenia (karty) odpowiedni napis, a więc:

a) „karta urodzenia",
b) „zawiadomienie o zawarciu małżeństwa",
c) „karta zgonu",
d) „zmiana nazwiska",
e) „sprostowanie" lub
f) „uzupełnienie".

Meldowanie urodzeń.

§ 5.

Meldowanie urodzeń polega na wypełnieniu i podpisaniu przez ojca względnie matkę lub osobę zgłaszającą formularza wzoru Nr. 1 względnie Nr. 3 (§ 12 i 13 rozp. Min. Spraw Wewnętrznych).

§ 6.

Wypełnienie kart urodzeń należy uskuteczniać w następujący sposób:

a) w rubryce „Nazwisko" wpisać nazwisko ojca, a przy meldowaniu dzieci nieślubnych — matki,

b) w rubryce „Imiona" wypisać imiona według aktu urodzenia, a jeżeli dziecku nie sporządzono aktu urodzenia, to w rubryce tej wpisać literę „S" (syn) dla noworodka płci męskiej, zaś literę „C" (córka) dla noworodka płci żeńskiej,

c) rubryki „Imiona rodziców" i „Urodził się" wypełnić w sposób ogólnie przewidziany,

d) rubryki „Zamieszkał“ i „Miejsce poprzedniego zamieszkania“ na zgłoszeniach wzoru Nr. 1, względnie „Przybył na pobyt czasowy“ i „Skąd przybył“ na kartach wzoru Nr. 3 należy skreślić,

e) w rubryce „Zawód“ dopisać „ojca“, a o ile chodzi o dziecko nieślubne — dopisać „matki“, podając następnie odpowiednie dane o ojcu względnie matce,

f) w rubryce „Miejsce zamieszkania“ karty wzoru Nr. 3 dopisać „ojca“, a o ile chodzi o dziecko nieślubne—„matki“, wskazując miejscowość, gminę, ulicę i Nr. domu, gdzie zamieszkuje ojciec, względnie matka,

g) w rubryce „Wyznanie“ wpisać wyznanie według aktu urodzenia, o ile akt urodzenia został sporządzony, w przeciwnym wypadku rubryki tej nie wypełniać,

h) rubryki „Stan cywilny“, „Czy posiada dowód osobisty i jaki“, względnie „Jakim dowodem legitymuje się“, „Przynależność państwowa“, „Czy posiada dowód stwierdzający przynależność państwową i jaki“, „Stosunek do powszechnego obowiązku wojskowego“, należy pozostawić bez wypełnienia,

i) kartę urodzenia dziecka ślubnego w rubryce „Wiarogodność powyższych danych własnoręcznym podpisem stwierdzam“ podpisuje ojciec, w razie jego nieobecności — matka lub zgłaszający, a kartę urodzenia dziecka nieślubnego podpisuje matka lub zgłaszający,

j) o ile rodzice nie zamieszkują razem, należy w rubryce „Uwagi“ wskazać miejsce zamieszkania i dokładny adres tego z rodziców, które opiekuje się dzieckiem.

§ 7.

Prowadzący meldunki powinien wpisać dane dotyczące noworodka do domowej księgi meldunkowej, poczem przesłać kartę urodzenia do Biura Meldunkowego (§ 12 ust. 8 rozp. Min. Spraw Wewnętrznych).

Zawiadomienia o zawarciu małżeństwa.

§ 8.

Zawiadomienie o zawarciu małżeństwa polega na wypełnieniu i podpisaniu przez każdego z małżonków formularza wzoru Nr. 1 względnie Nr. 3. Jeżeli zawiadomienie takie dokonywa się jednocześnie ze zmianą zamieszkania lub czasowego pobytu, to należy wypełnić ponadto formularz wzoru Nr. 2, względnie Nr. 4 (§ 12 rozp. Min. Spraw Wewnętrznych).

§ 9.

Wypełnianie rubryk formularzy odbywa się jak przy zwykłym meldunku przy uwzględnieniu następujących wyjątków:

a) w rubryce „Nazwisko“ formularzy wzoru Nr. 3 i 4 mężatka powinna oprócz nazwiska mężowskiego podać nazwisko panieńskie „z domu . . . .“,

b) w rubryce 9-ej ust. b formularzy wzoru Nr. 1 i 2 oraz w rubryce 5-ej formularzy wzoru Nr. 3 i 4 należy podać imię i miejsce zamieszkania drugiego z małżonków,

c) w rubryce „Uwagi“ należy podać datę ślubu, Nr. aktu i urząd stanu cywilnego, który sporządził akt ślubu.

Osoby, które wypełniły „Zawiadomienie o zawarciu małżeństwa“ w miejscu czasowego pobytu na formularzu wzoru Nr. 3 względnie Nr. 4 powinny niezależnie od tego w miejscu zamieszkania uzupełnić dawny meldunek przez złożenie „Zawiadomienia o zawarciu małżeństwa“ na formularzu wzoru Nr. 1 względnie Nr. 2.

§ 10.

Prowadzący meldunki powinien wpisać nowozamężną do nowej pozycji domowej księgi meldunkowej z nazwiska męża, przyczem w rubryce „Skąd przybył“ zaznaczyć — „przeniesiono z pozycji Nr. . . . . . lokalu Nr. . . . . . “.

W pozycji domowej księgi meldunkowej, w której nowozamężna figuruje jako panna, prowadzący meldunki w rubryce „Data wyprowadzenia się, Dokąd wymeldowany“ powinien wpisać: przeniesiono do pozycji Nr. . . . . . lokalu Nr. . . . . . w rubryce zaś „Uwagi“ zaznaczyć: „zmiana nazwiska z powodu zamążpójścia na . . . . “ (podać nazwisko męża).

§ 11.

Mężatki, które zawarły związek małżeński przed 1 stycznia 1931 r., a nie przeprowadziły t. zw. aktu złączenia i figurują dotąd pod nazwiskiem panieńskiem, powinny przeprowadzić zmianę nazwiska w sposób przewidziany w §§ 8, 9 i 10.

Meldowanie zgonów.

§ 12.

Meldowanie zgonów polega na wypełnieniu i podpisaniu formularza wzoru Nr. 2 względnie Nr. 4.

§ 13.

Rubryki formularzy należy wypełnić jak przy zwykłym meldunku z wyjątkiem:

a) rubryk „Wyprowadził się“, „Dokąd się wyprowadził“, wględnie „Dokąd się wymeldował“ formularzy wzoru Nr. 2 względnie Nr. 4, w których należy przekreślić tytuły, a dopisać „data i miejsce zgonu“ oraz wskazać powyższe okoliczności;

b) rubryk — 10, 11, 12 i 14 formularza wzoru Nr. 2 względnie rubryk 10 i 11 formularza wzoru Nr. 4 nie wypełnia się i należy je przekreślić.

W braku danych potrzebnych do wypełnienia kart zgonu, należy je wypełnić w miarę posiadanych informacyj (§ 15 rozp. Min. Spraw Wewn.).

Zawiadomienia o zmianie nazwiska na mocy decyzji władz.

§ 14.

Obowiązek wypełnienia i podpisania zgłoszeń (kart), dotyczących zmiany nazwiska na mocy decyzji władz ciąży na osobie, której naz-

wisko zmieniono, przyczem osoba ta wypełnia formularz wzoru Nr. 1 względnie Nr. 3.

Rubryki formularzy należy wypełnić jak przy zwykłym meldunku z tem, że w rubryce 1-ej obok nazwiska należy dopisać „dawniej . . . .", zaś w rubryce „Uwagi" należy podać urząd, który zarządził zmianę nazwiska oraz datę i numer odpowiedniego aktu.

Sprostowania.

§ 15.

Zawiadomienia o innych zmianach dotyczących danych zawartych w meldunkach, jak np.: zmiana wyznania, zawodu, stanu cywilnego i t. p. należy uskuteczniać zapomocą formularzy wzoru Nr. 1 i 3, które to formularze wypełnia się zgodnie z nowym stanem faktycznym, przyczem w rubryce „Uwagi" należy zaznaczyć: „zmieniono zawód, wyznanie etc. na zasadzie . . . .", „podać nazwę dokumentu".

§ 16.

Prowadzący meldunki powinien sprostować odpowiednie dane w domowej książce meldunkowej czerwonym atramentem; poza tem należy w rubryce „Uwagi" zaznaczyć: „zmieniono zawód, wyznanie i t. p.", umieszczając obok datę dokonania sprostowania.

§ 17.

Przepisy §§ 15 i 16 mają również zastosowanie w wypadkach sprostowania meldunku mylnie sporządzonego, przyczem w rubryce „Uwagi" należy wskazać pierwotne brzmienie danych, podlegających sprostowaniu np.: „poprzednio mylnie zameldowano (wymeldowano)— Adam" lub „poprzednio mylnie zameldowano— syn Michała" lub „poprzednio mylnie wymeldowano — urodzony dn. 7.XII.1869 r.".

198.

OKÓLNIK Nr. 74

z dnia 23 listopada 1935 r.

o ochronie zwierzyny przed wnykarstwem.*)

(Nr. AP. 18-13).

Do

P. P. Wojewodów i Starostów.

W czasie silnych mrozów i głębokich śniegów drobna zwierzyna polna i leśna, a przedewszystkiem zające i kuropatwy, zmuszona jest szukać pożywienia w pobliżu osiedli ludzkich, stając się dzięki temu łatwą zdobyczą osób, łowiących zwierzynę zapomocą wnyków, potrzasków i innych sposobów niedozwolonych.

W porozumieniu z p. Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych proszę o zwracanie specjalnej uwagi na powyższą okoliczność i pociąganie winnych do odpowiedzialności karnej na podstawie art. 77 p. 2 prawa łowieckiego z dnia 3 grudnia 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 110, poz. 934).

Okólnik Nr. 38 z 1929 r. uchyla się.

(—) Wł. Raczkiewicz
MINISTER

*) Jednolity tekst obowiązujących dotychczas okólników i pism okólnych.

199.

OKÓLNIK Nr. 75

z dnia 26 listopada 1935 r.

o utracie obywatelstwa polskiego.*)

(Nr. AC 1-92-2).

Do

P. P. Wojewodów, Komisarza Rządu na m. st. Warszawę i Starostów.

Niejednokrotnie już stwierdziłem, że powiatowe władze administracji ogólnej, mylnie interpretując przepisy ustawy z dnia 20.I.1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 7, poz. 44), stoją na stanowisku, że sam fakt zawarcia związku małżeńskiego przez obywatelkę polską z cudzoziemcem powoduje dla niej utratę obywatelstwa polskiego. Zapatrywanie to, oparte jest prawdopodobnie na treści art. 10 wspomnianej ustawy, gdzie mowa jest o obywatelkach polskich, które przez zamążpójście utraciły obywatelstwo polskie.

W związku z powyższem zauważam, co następuje:

Wspomniany art. 10 normuje wyłącznie kwestję odzyskania obywatelstwa polskiego n a w y p a d e k jego utraty przez zamążpójście za cudzoziemca, nie zawiera jednak żadnych norm, dotyczących zagadnienia utraty obywatelstwa polskiego.

Zagadnienie to natomiast uregulowane zostało w art. 11 ustawy, który taksatywnie wylicza wypadki, powodujące utratę obywatelstwa.

Według tego artykułu więc traci obywatelka polska swoje obywatelstwo, jeżeli przez poślubienie cudzoziemca zgodnie z przepisami, obowiązującemi w państwie przynależności poślubionego małżonka, nabywa jego, t. j. obcą przynależność państwową.

Powodem utraty obywatelstwa polskiego jest zatem w tym przypadku nabycie obcego obywatelstwa, nie zaś fakt zawarcia związku małżeńskiego.

Z tego wynika, że utrata polskiego obywatelstwa n i e następuje w tych przypadkach, w których obywatelka polska przez zawarcie związku małżeńskiego z cudzoziemcem n i e nabywa obcego obywatelstwa.

Ma to miejsce między innemi również w przypadkach poślubienia cudzoziemca, nieposiadającego żadnej przynależności państwowej, lub osoby, pozbawionej obywatelstwa polskiego, która nie nabyła innego obywatelstwa.

Dla orjentacji oznajmiam, że ustawodawstwo wszystkich państw europejskich — oprócz Rosji Sowieckiej—przewiduje nabycie obywatel-

*) Jednolity tekst obowiązujących dotychczas okólników i pism okólnych.

stwa danego państwa przez cudzoziemkę wskutek zawarcia związków małżeńskich z obywatelem tego państwa.

Według ustawodawstwa Rosji Sowieckiej, cudzoziemka może nabyć obywatelstwo sowieckie swego męża przez złożenie odpowiedniej w tej mierze deklaracji.

Z państw pozaeuropejskich interesować może głównie ustawodawstwo Stanów Zjednoczonych Północnej Ameryki w dziedzinie obywatelstwa. Według ustawodawstwa tego cudzoziemka, poślubiająca obywatela tego państwa, nie nabywa obywatelstwa swego męża; może jednak uzyskać to obywatelstwo w sposób uproszczony, jeżeli zamieszkuje na terytorjum Stanów Zjednoczonych.

Okólniki Nr. 125 z dnia 8/VI 1929 r. (Nr. AC. 7929), Nr. 37 z dnia 18/III 1931 r. (L. AC. 4934/2) i Nr. 7 z dnia 13/1 1932 r. (L. AC. 4934/3) tracą moc obowiązującą.

(—) Wł. Raczkiewicz
MINISTER

200.

OKÓLNIK Nr. 76

z dnia 26 listopada 1935 r.

o opłatach za dowody osobiste cudzoziemców.

(Nr. AC. 76-d-141-3).

Do

P. P. Wojewodów, Komisarza Rządu na m. st. Warszawę i Starostów.

Wobec wątpliwości, nasuwających sie niektórym urzędom administracji ogólnej, jakie opłaty należy pobierać od cudzoziemców za dowody osobiste, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyjaśnia co następuje:

Okólnik Nr. 54 z 10.IX 1935 r. w sprawie instrukcji o dowodach osobistych cudzoziemców (Dz. Urz. Min. Spraw Wewn. Nr. 30, poz. 160) ustalił w części III § 3, że cudzoziemców obowiązuje przymus posiadania dowodów osobistych. Tem samem za dowody te, ani za podania o te dowody nie należy pobierać, zgodnie z przepisami art. 142 p. 23 i art. 160 p. 1 ustawy o opłatach stemplowych, ogłoszonej obwieszczeniem Ministra Skarbu z dn. 7 czerwca 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr. 64, poz. 404), opłaty stemplowej w wysokości 5 zł.

Natomiast należy pobierać, analogicznie, jak to ma miejsce przy wydawaniu paszportów zagranicznych, opłatę za zwrot kosztów druku (dowodu i podania) w wysokości ogólnej 1 złotego.

(—) Wł. Raczkiewicz
MINISTER

201.

OKÓLNIK Nr. 77

z dnia 27 listopada 1935 r.

o wydawaniu poświadczeń obywatelstwa polskiego w sprawach emerytalnych *).

(Nr. AC. 1-93-2).

Do

P. P. Wojewodów, Komisarza Rządu na m. st. Warszawę i Starostów.

W myśl art. 82 ustawy z dnia 11.XII.1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 20, poz. 160 z 1934 r.) emerytowani funkcjonarjusze państwowi i emerytowani wojskowi b. państw zaborczych tudzież emerytowani nauczyciele publicznych szkół powszechnych i wydziałowych otrzymują uposażenie emerytalne ze Skarbu Państwa, o ile stali się obywatelami polskimi z mocy art. 2 ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 7, poz. 44), jak również, o ile uznani zostali za obywateli Państwa Polskiego na podstawie art. 3 tejże ustawy.

Analogiczne postanowienie zawiera art. 87 wyżej wspomianej ustawy z dnia 11.XII.1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnem wdów i sierot po emerytowanych funkcjonarjuszach państwowych względnie po emerytowanych zawodowych wojskowych b. państw zaborczych.

Interesowane osoby winny zatem władzom, przyznającym emeryturę, udowodnić posiadanie obywatelstwa w myśl przytoczonych przepisów.

Ponieważ wzór poświadczenia obywatelstwa przepisany rozp. minist. z dnia 7 czerwca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 320) nie zawiera wzmianki o podstawie prawnej nabycia obywatelstwa polskiego, zarządzam aby władze wymienione w art. 7 pkt. a), powołanego rozporządzenia wydawały dla celów emerytalnych poświadczenia obywatelstwa według wymienionego wzoru z wyraźnem jednak wskazaniem tego artykułu ustawy, na podstawie którego dana osoba nabyła obywatelstwo polskie.

Poświadczenie obywatelstwa opiewać powinno następująco:

POŚWIADCZENIE OBYWATELSTWA
(Nazwa i siedziba władzy)
Nr. dz.________

P. (nazwisko, imię, zawód) w________ (miejsce, gdzie przebywa) ur. dnia________ r.________ w________ pow.________ syn (córka) (imiona i nazwiska rodziców) posiada obywatelstwo Państwa Polskiego na zasadzie art. 2 ustęp 1 lit.____ (wymienić dotyczącą literę) ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 7, poz. 44).

Poświadczenie niniejsze, wydane w celu uzyskania zaopatrzenia emerytalnego, zapisane jest we właściwym rejestrze pod l. b.________

(Siedziba władzy) dnia________ 19____ r.

(pieczęć władzy) (nazwa władzy)

podpis:

*) Jednolity tekst obowiązujących dotychczas okólników i pism okólnych.

Dowodem posiadania obywatelstwa polskiego na podstawie art. 3 ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 7, poz. 44) jest akt uznania obywatelstwa, przewidziany w p. 19 instrukcji z dnia 8 sierpnia 1920 r. Nr. AP. 2778/5*).

Na prośbę jednak osoby, która uzyskała akt uznania, można wydać także poświadczenie obywatelstwa według wzoru wyżej przytoczonego. W takiem poświadczeniu należy naturalnie powołać art. 3, a nie art. 2 ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r.

Wdowom i sierotom na ich prośbę należy, po sprawdzeniu, wydawać ponadto poświadczenie według niżej podanych wzorów.

Wzór Nr. 1 odnosi się do przypadków, jeśli zmarły mąż względnie ojciec byłby nabył obywatelstwo polskie na podstawie pkt. a, b, c lub d ustępu 1 art. 2 ustawy z 20 stycznia 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 7, poz. 44).

Wzór Nr. 2 dotyczy prawa do nabywania obywatelstwa polskiego na podstawie art. 3 powołanej ustawy.

(Nazwa i siedziba władzy) Wzór Nr. 1

Nr. dziennika

POŚWIADCZENIE.

P.. urodzony dnia.......................... r. w..........................
.... powiat ....
syn.......................... byłby nabył obywatelstwo polskie na podstawie punktu (a, b, c lub d) ust. 1 art. 2 ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 7, poz. 44), gdyby w dniu 31 stycznia 1920 r. pozostawał przy życiu.

(Siedziba władzy) dnia.......... 19...... r.

(podpis)

(pieczęć)

Wzór Nr. 2

POŚWIADCZENIE.

Poświadcza się niniejszem, że p..........................
.... urodzony dnia..........................
.... r. .... w..........................
powiat.......................... syn..........................
.... był pochodzenia polskiego i gdyby w dniu 31 stycznia 1920 r. pozostawał przy życiu, miałby prawo do skorzystania z postanowień art. 3 ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 7, poz. 44), o ileby dopełnił innych warunków przewidzianych w tym artykule.

(Siedziba władzy) dnia.......................... 19.......... r.

....
(podpis)

(Pieczęć)

---

*) w Dzienniku Urzędowym Min. Spraw Wewn. nie ogłoszonej.

Analogiczne zaświadczenia wystawiać należy funkcjonarjuszom b. państw zaborczych, którzy ubiegają się o przyznanie praw emerytalnych na zasadzie art. 95 ustawy z dnia 11.XII.1923 r.

P. P. Wojewodowie i P. Komisarz Rządu na m. st. Warszawę mogą na podstawie p. 22 instrukcji z dnia 8 sierpnia 1920 r. Nr. AP. 2778/5 zarządzić, aby powiatowe władze administracji ogólnej przedkładały P. P. Wojewodom (P. Komisarzowi Rządu) do przejrzenia projekty załatwień, jeśli zamierzają wydać poświadczenie według wzoru Nr. 2. Takie same zarządzenie można wydać na podstawie p. 59 powołanej instrukcji dla poświadczeń według wzoru Nr. 1 w tych przypadkach, gdy księgi ludności względnie księgi stanowe zaginęły lub zostały zniszczone, a ustalenie miejsca zapisu do ksiąg stałej ludności względnie ksiąg stanowych następuje w drodze dochodzeń.

Okólniki Nr. 47 z dn. 18.V.1923 r. Nr. AE. 6214/23 i Nr. 83 z dn. 31.VII.1923 r. Nr. AE. 14333/23 (Zb. Zarz. Min. Spraw Wewn. str. 853 i 855, poz. 11 i 16) tracą moc.

(—) Wł. Raczkiewicz
MINISTER

III. Pisma Okólne Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

202.

PISMO OKÓLNE

z dnia 22 listopada 1935 r.

w sprawie Zbioru Zarządzeń i scalania (komasacji) okólników i pism okólnych

(Nr. GL. 49-1-8).

Do

P. P. Wojewodów, Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, Naczelnika Urzędu Spraw Mniejszości, Prezesów Wojewódzkich Sądów Administracyjnych, Starostów i Prezydentów Miast.

Pismem okólnem z dn. 4.XI.1935 r. Nr. GL. 49/1-3/35, skierowanem do Dyrektorów i Naczelników Wydziałów w Centrali Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, Pan Minister Spraw Wewnętrznych zarządził przygotowanie nowego Zbioru Zarządzeń przez przejrzenie i uporządkowanie oraz zaktualizowanie i scalenie wszystkich okólników i pism okólnych, zarówno zawartych w dotychczasowym „Zbiorze Zarządzeń", wydanym w roku 1931, jak również wydanych później aż do chwili bieżącej.

W związku z przeprowadzaną w tym kierunku akcją scaleniową Ministerstwo wydało

i ogłosiło dotychczas następujące okólniki: Nr. 54 poz. 160 w Nr. 30 Dz. Urz. Min. Spraw Wewn. Nr. 63, 64 poz. 185 i 186 w Nr. 35 Dz. Urz. Min. Spraw Wewn. Nr. 65—69 poz. 187—191 w Nr. 36 Dz. Urz. Min. Spraw Wewn.

Celem uniknięcia ewent. wątpliwości, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zaznacza, iż tego rodzaju okólniki i pisma okólne w zasadzie nie zawierają nowych postanowień, lecz tylko scalony i uporządkowany tekst przepisów dotychczasowych. Niemniej przeto na władzach administracji ogólnej ciąży obowiązek dokładnego zaznajomienia się z treścią tych okólników (pism okólnych) oraz zestawienia ich z treścią tych, które ulegają równocześnie uchyleniu — celem zorjentowania się co do ewentualnych zmian w tych przepisach.

W celu odróżnienia skomasowanych okólników i pism okólnych od innych, wydawanych w normalnym toku urzędowania, zarządzenia skomasowane będą odpowiednio oznaczane.

DYREKTOR GABINETU MINISTRA
(—) Hausner

B.

I. Przedruki z Dziennika Ustaw R. P.

z 21 listopada Nr. 84 Rok 1935

Poz. 515. Konwencja berneńska o ochronie dzieł literackich i artystycznych z dnia 9 września 1886 r., przejrzana w Berlinie dnia 13 listopada 1908 r. i w Rzymie dnia 2 czerwca 1928 r.

Poz. 516. Oświadczenie rządowe z dnia 18 listopada 1935 r. w sprawie złożenia przez Polskę dokumentu ratyfikacyjnego konwencji berneńskiej o ochronie dzieł literackich i artystycznych z dnia 9 września 1886 r., przejrzanej ostatnio w Rzymie dnia 2 czerwca 1928 r.

Poz. 517. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 listopada 1935 r. o wynagrodzeniu notarjuszów.

II. Przedruki z Monitora Polskiego.

z 13 listopada Nr. 260 Rok 1935

Poz. 317. Uchwała Rady Ministrów z dnia 9 listopada 1935 r. w sprawie dodatkowych kredytów w budżecie Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych.

Poz. 318. Zarządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 28 października 1935 r. o unormowaniu i ułatwieniu sposobów porozumiewania się statków powietrznych z polskiemi statkami handlowemi na pełnem morzu.

Poz. 319. Rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej z dnia 30 października 1935 r. w sprawie powołania Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej dla ustalenia warunków pracy i płacy straży leśnej na obszarze województwa wołyńskiego na rok służbowy 1935/36.

z 14 listopada Nr. 261 Rok 1935

Poz. 320. Okólnik T. 52 Ministerstwa Skarbu z dnia 26 października 1935 r. L. D. IV. 30457/2/35 w sprawie wyjaśnień do taryfy celnej przywozowej (dotyczy poz. 1085 p. 10 t. c.).

Poz. 321. Okólnik T. 53 Ministerstwa Skarbu z dnia 26 października 1935 r. L. D. IV. 30458/2/35 w sprawie wyjaśnień do taryfy celnej wywozowej (dotyczy poz. 18 taryfy celnej wywozowej).

z 15 listopada Nr 262 Rok 1935

Poz. 322. Okólnik Ministerstwa Skarbu z dnia 4 listopada 1935 r. L. D. IV. 29089/2/35 w sprawie stosowania ceł konwencyjnych.

Poz. 323. Obwieszczenie Ministra Skarbu z dnia 9 listopada 1935 r. w sprawie częściowej zmiany obwieszczenia Ministra Skarbu z dnia 31 marca 1935 r. o wypuszczeniu 3% Premjowej Pożyczki Inwestycyjnej.

z 16 listopada Nr. 263 Rok 1935

Poz. 324. Okólnik Ministerstwa Skarbu z dnia 31 października 1935 r. L. D. IV. 27967/3/35 w sprawie potwierdzania przez urzędy celne wywozu towarów zagranicę.

Poz. 325. Obwieszczenie Urzędu Długów Państwa z dnia 4 listopada 1935 r. o umorzeniu bonów Funduszu Inwestycyjnego.

z 18 listopada Nr. 264 Rok 1935

Poz. 326. Okólnik Ministerstwa Skarbu z dnia 18 listopada 1935 r. L. D. IV. 32501/3/35 o specjalnej kontroli obrotu towarowego polsko-niemieckiego.

Poz. 327. Obwieszczenie Ministra Skarbu z dnia 18 listopada 1935 r. w sprawie specjalnej kontroli obrotu towarowego polsko-niemieckiego.

Poz. 328. Okólnik Ministerstwa Skarbu z dnia 16 listopada 1935 r. L. D. IV. 31865/3/35 w sprawie wykonania rozporządzenia Ministra Skar-

bu z dnia 13 listopada 1935 r. o ograniczeniach obrotu towarowego z Włochami oraz posiadłościami włoskiemi.

z 19 listopada Nr. 265 Rok 1935

Poz. 329. Ogłoszenie Generalnego Komisarza Wyborczego z dnia 15 listopada 1935 r.

Poz. 330. Okólnik Ministerstwa Skarbu z dn. 14 listopada 1935 r. L. D. IV. 30521/3/35 o częściowej zmianie okólnika Ministerstwa Skarbu L. D. IV. 16979/3/35 w sprawie stwierdzenia pochodzenia i przychodzenia towarów przy odprawie celnej.

Poz. 331. Okólnik Ministerstwa Skarbu z dnia 18 listopada 1935 r. L. D. IV. 32406/3/35 w sprawie wyjaśnienia niektórych punktów umowy gospodarczej polsko-niemieckiej z dnia 4 listopada 1935 r.

z 20 listopada Nr. 266 Rok 1935

Poz. 332. Uchwała Rady Ministrów z dnia 9 listopada 1935 r. w sprawie utworzenia w Ministerstwie Skarbu Gabinetu Ministra.

Poz. 333. Instrukcja Ministra Opieki Społecznej z dnia 7 listopada 1935 r. w sprawie zmiany instrukcji z dnia 20 września 1933 r. o sposobie wykonywania nadzoru nad wyrobem, obrotem i dobrocią preparatów organoterapeutycznych.

Poz. 334. Okólnik T. 57 Ministerstwa Skarbu z dnia 14 listopada 1935 r. L. D. IV. 31183/2/35 w sprawie wyjaśnienia do taryfy celnej przywozowej (dotyczy poz. 1061 tar. cel.).

z 21 listopada Nr. 267 Rok 1935

Poz. 335. Ogłoszenie Generalnego Komisarza Wyborczego z dnia 18 listopada 1935 r. w sprawie mandatów do Senatu.

Poz. 336. Okólnik T. 55 Ministerstwa Skarbu z dnia 14 listopada 1935 r. L. D. IV. 31916/2/35 w sprawie wyjaśnień do taryfy celnej przywozowej (dotyczy poz. poz. 613-617, 633, 634 i 707 taryfy celnej).

Poz. 337. Okólnik T. 58 Ministerstwa Skarbu z dn. 14 listopada 1935 r. L. D. IV. 31917/2/35 w sprawie wyjaśnień do taryfy celnej przywozowej (dotyczy poz. 599 taryfy celnej).

z 22 listopada Nr. 268 Rok 1935

Poz. 338. Okólnik T. 60 Ministerstwa Skarbu z dnia 14 listopada 1935 r. L. D. IV. 31962/2/35 w sprawie wyjaśnień do taryfy celnej przywozowej (dotyczy poz. 1168 p. 7 tar. cel.).

Poz. 339. Okólnik T. 56 Ministerstwa Skarbu z dnia 14 listopada 1935 r. L. D. IV. 31176/2/35 w sprawie wyjaśnienia do taryfy celnej przywozowej (dotyczy poz. 1083 tar. cel.).

Poz. 340. Okólnik T. 59 Ministerstwa Skarbu z dnia 14 listopada 1935 r. L. D. IV. 28269/2/35 w sprawie wyjaśnień do taryfy celnej przywozowej (dotyczy poz. poz. 324, 490 i uwagi po poz. 821).

z 23 listopada Nr. 269 Rok 1935

Poz. 341. Okólnik T. 54 Ministerstwa Skarbu z dnia 14 listopada 1935 r. L. D. IV. 30733/2/35 w sprawie wyjaśnień do taryfy celnej przywozowej (dotyczy poz. 951 p. 3 i 1164 p. 4 tar. cel.).

Poz. 342. Okólnik Ministerstwa Skarbu z dnia 7 listopada 1935 r. L. D. IV. 28695/3/35 w sprawie przewozu samochodami Poczty przesyłek pocztowych przez granicę celną.

z 25 listopada Nr. 270 Rok 1935

Poz. 343. Okólnik Ministerstwa Skarbu z dnia 14 listopada 1935 r. L. D. IV. 27023/3/35 w sprawie stosowania zniżek celnych i zwolnień od cła, uzależnionych od pozwoleń lub zaświadczeń.

z 26 listopada Nr. 271 Rok 1935

Poz. 344. Postanowienie Ministra Skarbu z dnia 9 listopada 1935 r. w sprawie udzielenia instytucjom kredytu długoterminowego zezwoleń na dokonywanie konwersji zaległości od pożyczek.

Poz. 345. Zarządzenie Ministra Skarbu z dnia 9 listopada 1935 r. w sprawie uchylenia przymusowego zarządu państwowego nad Towarzystwem Kredytowem m. Suwałk.

Poz. 346. Zarządzenie Wojewody Poznańskiego z dnia 19 listopada 1935 r. w sprawie terytorjalnego ograniczenia w wykonywaniu przemysłu okrężnego w województwie poznańskiem.

z 27 listopada Nr. 272 Rok 1935

Poz. 347. Obwieszczenie Ministra Opieki Społecznej z dnia 30 października 1935 r. w sprawie podania o nadanie mocy powszechnie obowiązującej umowie zbiorowej z dnia 21 września 1935 r., dotyczącej warunków pracy i płacy robotników garncarsko-zduńskich na terenie m. Gdyni.

C.

Bibljografja.

II. WYDAWNICTWA, INTERESUJĄCE ADMINISTRACJĘ SPRAW WEWNĘTRZNYCH.

Portret Generalnego Inspektora Sił Zbrojnych Gen. Dyw. Rydza-Śmigłego.

Towarzystwo Przyjaciół Związku Strzeleckiego Warszawa-Południe wydało portret Gene-

ralnego Inspektora Sił Zbrojnych, Gen. Dyw. Edwarda Rydza-Śmigłego.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych podaje powyższe do wiadomości celem zwrócenia uwagi urzędów i instytucyj rządowych i samorządowych na to wydawnictwo z tem, że dochód z jego sprzedaży przeznaczony został na cele kulturalno-oświatowe Związku Strzeleckiego.

Uwaga. Portret jest do nabycia w Zarządzie Towarzystwa P. Z. S. Warszawa, Hortensja 7, m. 7. P. K. O. Nr. 6068. Cena zł. 2.

Sprostowanie.

W Nr. 36 Dziennika Urzędowego Min. Spr. Wewn. z dn. 20 listopada 1935 r. należy dokonać następujących poprawek i uzupełnień:

1) str. 557, lewa szpalta, początek okólnika Nr. 66 winien otrzymać brzmienie: „Celem ustalenia na paszportach i i. dokumentach publicznych . . ."

2) na str. 557 w lewej szpalcie w wierszu 24 od dołu po słowie „przysposobienia" należy wstawić przecinek.

3) na str. 559 w lewej szpalcie w wierszu 9 od góry zamiast słów: „podobnie jak ustawy" winno być: „w odróżnieniu od ustaw", a w wierszu 29 od góry — zamiast „go" winno być: „je"

4) na str. 559 w prawej szpalcie w wierszu drugim od góry zamiast: „zmieniające" winno być: „zmieniając".

5) Po tekście okólnika Nr. 69 (Dz. Urz. Min. Spr. Wewn. Nr. 36 z dnia 20 listopada 1935 r. poz. 191, str. 558) opuszczony został załącznik (wzorowy formularz) następującej treści:

Załącznik do okólnika Nr. 69 (Nr. AC. 26a-15/1 z dnia 18.XI. 1935 r.).

OGŁOSZENIE.

Wojewoda . . . . decyzją z dnia . . . . 193 . . r. na zasadzie art. 3 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 72, poz. 413) oraz § 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 8 kwietnia 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 325) nadał dzieciom nieznanych rodziców następujące nazwiska:

I. Dzieciom pozostającym w pieczy magistratu m. . . . . w szczególności:

1) Dziecku płci . . . . imieniem . . . ., znalezionemu przez . . . . dnia . . . . 19 . . , r. (krótkie określenie okoliczności i miejsca znalezienia) . . . . liczącemu podówczas około . . . . — N. N.

2) Dziecku płci . . . ., imieniem . . . ., znalezionemu przez . . . . (krótkie określenie okoliczności i miejsca znalezienia) i t. d. jak wyżej.

II. Dzieciom pozostającym w pieczy zarządu gminy wyznaniowej m. . . . ., w szczególności:

1) Dziecku płci . . . ., imieniem . . . ., znalezionemu i t. d. (jak wyżej).

Wojewoda

Druk. Gaz. Adm. i P. P., Warszawa, Trębacka 11.